

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

/Остапець Ю.О./

« 17 » серпня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ТА НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Державна служба
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методологія системного підходу та наукових досліджень у публічному управлінні**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **28 Публічне управління та адміністрування** спеціальності **281 Публічне управління та адміністрування** освітньої програми «**Державна служба**».

Розробник: *Черленяк Іван Іванович*, професор, доктор наук з державного управління, професор кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **політології і державного управління**

протокол № 13 від «16» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 08 від «07» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

© Черленяк І.І., 2022 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 3 аудиторних – 42 самостійної роботи студента – 78	2-ий	2-ий
	Лекції:	
	24	10
	Практичні (семінарські):	
	18	2
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	108

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методологія системного підходу та наукових досліджень у публічному управлінні**» є висвітлення історії становлення системних уявлень, виникнення системного аналізу як наукового методу та практики його застосування на державній службі, формування здатності до розуміння та застосування сучасних методологічних концепцій та методології наукового пізнання та методик наукових досліджень.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) **інтегральної компетентності**: Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2) загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-01).
- здатність розробляти та управляти проєктами (ЗК-03).
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні (ЗК-04).
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-07).
- здатність до сприйняття змін, адаптації до нової ситуації та готовності приймати нестандартні рішення (ЗК-08).
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різноманітних джерел (ЗК-09).
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-10).

3) спеціальних компетентностей:

- здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК-04);
- здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України (СК-06);
- здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК-07);
- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК-08);
- здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування (СК-09);
- здатність оперативно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні (СК-12).

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Державна служба», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії й проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення	ПРН-02
Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування	ПРН-04
Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи й технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських і загально-організаційних структур	ПРН-06
Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи	ПРН-07
Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні й екологічні наслідки варіантів рішень	ПРН-11
Планувати і здійснювати наукові й прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних і емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків	ПРН-12
Уміти оперативно й ефективно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні.	ПРН-14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методологія системного підходу та наукових досліджень у публічному управлінні**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знання розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії й проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення	ПРН-02
Уміння використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування	ПРН-04
Вміння здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами,	

ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи й технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських і загально-організаційних структур	ПРН-06
Уміння розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи	ПРН-07
Уміння розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні й екологічні наслідки варіантів рішень	ПРН-11
Уміння планувати і здійснювати наукові й прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних і емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків	ПРН-12
Уміння оперативно й ефективно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні.	ПРН-14

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- усний іспит;
- виконання індивідуальної роботи студента;
- презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента;
- виступ на семінарських заняттях;
- поточне опитування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня знань студентів проводиться за модульно-рейтинговою системою і включає поточний і підсумковий контроль.

Форми поточного контролю: поточне опитування, виступ на семінарських заняттях, участь у обговореннях лекційного матеріалу і дискусіях, самостійна робота студентів, виконання індивідуальної роботи студента.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та індивідуальна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
3	3	3	3+3	3+3	3+3+18+5		

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1-2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття (у тому числі, поточне опитування, виступ на семінарських заняттях, участь у обговореннях лекційного матеріалу і дискусіях, самостійна робота студента)	9	27
Підготовка індивідуального завдання студента	1	18
Презентація індивідуального завдання студента	1	5
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з історії становлення системних уявлень, виникнення системного аналізу як наукового методу. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння змісту практики його застосування на державній службі, формування здатності до розуміння та застосування системного аналізу як наукового методу. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний, прикладний характер щодо методик наукових досліджень. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Розвиток методів та методології системного підходу та основи технології системного аналізу

Тема 1. Інтуїтивні, натурфілософські, праксеологічні, теологічні уявлення та пояснення системності різноманіття світобудови.

Інтуїтивне відчуття системності. Натурфілософські та праксеологічні уявлення та пояснення системності різноманіття світобудови. Теологічні уявлення та пояснення впорядкування та системності. Розвиток концепції ієрархії в церковних системах та її вплив на суспільні відносини. Вплив церковної ієрархічної системи та функціонування державної влади та управління в країнах Європи. Феодалізм як система. Капіталізм як система. Ринкова економіка як система. Соціальна ринкова економіка як система.

Тема 2. Розширення практичних потреб розвитку цивілізації та галузеві аспекти розвитку наук про ієрархію, порядок та системність.

Вплив розвитку техніки, математики, економіки, державного управління та філософії на формування наукових концепцій системності та джерел розвитку систем. Обґрунтування системи капіталістичних відносин та зміни ролі держави в роботах Монтеск'є, Гоббса, Локка. Система як зв'язок ієрархія та порядок. Державний порядок та владна ієрархія. Публічна сфера та система публічного управління.

Тема 3. Суспільний рух та розвиток системних уявлень в теоріях суспільного, політичного та економічного розвитку та концепціях соціальної еволюції.

Розвиток системних уявлень в теоріях суспільного, політичного та економічного розвитку та соціальної еволюції. А.Сміт, Мальтус, К.Маркс, Ф.Енгельс, Л. Морган. Теорія біологічної еволюції видів та її вплив на теорії суспільного розвитку та концепції еволюції цивілізації. Організаційна теорія О.Богданова (Малиновського).

Тема 4. Етапи формування основ сучасної термінології та концепції системного підходу в роботах Л.Берталанфі, Н.Вінера, В.Р. Ешбі, К. Шенона.

Розвиток ідей та конструктів системного підходу в роботах Л.Берталанфі, Н.Вінера, Ешбі, Шенона. Закриті та відкриті системи. Моделювання систем. Природні та штучні системи. Закриті та відкриті системи. Потоки та структури.

Тема 5. Системний підхід, системологія та загальна теорія систем у проблематиці суспільних наук.

Застосування та розвиток системного підходу для аналізу соціальних процесів в роботах Т. Парсонса. Самоорганізація відкритих систем та концепція соціальної структуризації. Ідеї Е.Гідденса та П.Штомпки. Еволюція систем та концепція автпоезиса. Концепція суспільного автпоезиса Н.Лумана.

Тема 6. Технологія системного аналізу.

Термінологія, конструкти та інструменти системології та системного аналізу в сучасних методологіях наукового пізнання. Принципи системного аналізу. Взаємозв'язки цілісності системи та цілісності суті її елементів. Ролі навколишнього середовища системи. Методи декомпозиції систем. Методи визначення елементу, функції, стану, процесу системи. Класифікація структур систем. Особливості структурно-топологічного аналізу.

МОДУЛЬ 2.

Системний підхід до методології наукових досліджень в публічному управлінні та адмініструванні.

Тема 7. Наука як система знань та методологічна система наукових досліджень.

Сутність поняття “наука”. Ціль і мета наукового дослідження. Наука, науковець та наукове дослідження як система. Основні творчі та ділові якості, що відповідають статусу науковця, їх характеристики. Умови обрання теми наукового дослідження. Мета, об'єкт, предмет і завдання наукового дослідження. Загальнонаукова методологія і методологія публічного управління: характерні ознаки, спільні риси та відмінності. Основні категорії, підходи, принципи, норми, цінності, парадигми та теорії у наукових дослідженнях. Принципи системного підходу. Функції методології та їх характеристика. Застосування методів у дослідженні процесів і явищ. Методи наукового пізнання: теоретичного пізнання, емпіричного дослідження, евристичні (пошукові). Загально-логічні методи і прийоми дослідження. Спеціальні методи, які використовуються під час проведення соціально-економічних досліджень (PEST-аналіз, SWOT-аналіз, дерево рішень та ін.).

Тема 8. Специфіка здійснення наукових досліджень у сфері публічного управління та адміністрування.

Публічне управління та адміністрування як мультипарадигмальна галузь знань. Складові методології публічного управління та її особливості при проведенні наукових досліджень. Зміст понять “державне управління”, “державне регулювання”, “публічне управління” та “публічне адміністрування”, їх спільні риси і відмінності. Ознаки державного управління. Базові положення науки управління, дерево базових елементів управління.

Тема 9. Визначення наукової проблеми в галузі публічного управління.

Мета, об'єкт, предмет та завдання у наукових дослідженнях у сфері публічного управління та адміністрування. Підходи науки державного управління. Наукова та практична дилемма державне управління – публічне управління. Закономірності публічного управління. Загальні принципи управління, принципи державного та публічного управління. Загальні функції управління та публічного управління. Класифікація напрямів та цілей державного управління. Державно-управлінський інститут і суспільний розвиток. Інформаційне забезпечення публічного управління. Методи публічного управління. Моніторинг та аналіз у публічному управлінні. Аналіз державної політики. Діагностика та діагностування проблем у публічному управлінні. Механізми та інструменти публічного управління, ефективність і результативність публічного управління як предмет наукового дослідження

Тема 10. Основні етапи підготовки та захисту магістерської роботи.

Магістерська робота як важлива компонента освітньо-професійної програми “Публічне управління та адміністрування”. Нормативні документи з підготовки та захисту магістерської роботи: “Про підготовку магістрів”, “Про підготовку і захист магістерської роботи”, “Про екзаменаційні комісії” та ін. Мета та завдання магістерської роботи, загальні вимоги до її змісту. Основні вміння, що засвідчують рівень фахової підготовки слухача до професійної діяльності під час підготовки та захисту магістерської роботи. Етапи підготовки та захисту магістерської роботи: вибір теми відповідно до орієнтованої тематики наукових досліджень та професійного досвіду слухача; призначення керівника; підготовка завдання та складання календарного плану; хід виконання наукового дослідження; отримання відгуку керівника; отримання зовнішньої рецензії; подання роботи на кафедру; перевірка на плагіат; рекомендації з підготовки доповіді та презентаційних матеріалів результатів дослідження; підготовка до попереднього захисту роботи на кафедрі; порядок захисту магістерської роботи перед екзаменаційною комісією.

Тема 11. Вимоги до структури та змісту магістерської роботи.

Рекомендована структура магістерської роботи та загальна характеристика змісту її розділів. Оформлення завдання до виконання магістерської роботи та складання календарного плану. Реферат, його структура. Правила написання вступу: актуальність теми; визначення мети, завдання, об’єкта та предмета дослідження; методи дослідження; практичне значення та апробація результатів дослідження; публікації автора за темою магістерської роботи. Порядок написання основної частини та висновків до магістерської роботи. Оформлення списку використаних джерел та додатків. Мова і стиль написання кваліфікаційної роботи. Технічні вимоги до оформлення магістерської роботи.

Тема 12. Дотримання правил академічної доброчесності під час написання магістерської роботи.

Положення “Про академічну доброчесність” та “Про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність лагіату”. Профіль науковця. Індекс цитування. Робота з джерелами інформації за темою дослідження: нормативно-правові акти; спеціальні джерела з публічного управління та адміністрування (довідники, енциклопедії, монографії, наукові статті у фахових виданнях з державного управління); статистичні та аналітичні звіти; інформаційні ресурси в мережі Інтернет. Використання інформації з міжнародних наукометричних баз Google Scholar, SciVerse Scopus, Web of Science для написання магістерської роботи. Порядок оформлення цитувань та посилань на джерела інформації. Вимоги до подання магістерської роботи на кафедру для перевірки на плагіат та розміщення у репозитарії університету.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Інтуїтивні, натурфілософські, праксеологічні, теологічні уявлення та пояснення системності різноманіття світобудови.	10	2	1			7
Тема 2. Розширення практичних потреб розвитку цивілізації та галузеві аспекти розвитку наук про ієрархію, порядок та системність.	10	2	1			7
Тема 3. Суспільний рух та розвиток системних уявлень в теоріях держави, суспільного, політичного та економічного розвитку та концепціях соціальної еволюції.	10	2	2			6
Тема 4. Розробка основ сучасної термінології та концепції системного підходу в роботах Л.Берталанфі, Н.Вінера. В.Р. Ешбі, К.Шеннона. Закриті та відкриті системи.	10	2	2			6
Тема 5. Системний підхід, системологія та загальна теорія систем.	10	2	1			7
Тема 6. Технологія системного аналізу.	10	2	2			6
Разом за модуль 1	60	12	9			39
Модуль 2						
Тема 7. Наука як система знань та методологічна система досліджень та розробок.	10	2	2			6
Тема 8. Специфіка здійснення наукових досліджень та розробок у сфері публічного управління та адміністрування.	10	2	2			6
Тема 9. Визначення граней змісту наукової проблеми в галузі публічного управління.	10	2	2			6
Тема 10. Основні етапи підготовки та захисту магістерської роботи.	10	2	1			7
Тема 11. Вимоги до структури та змісту магістерської роботи.	10	2	1			7
Тема 12. Дотримання правил академічної доброчесності під час написання магістерської роботи.	10	2	1			7
Разом за модуль 2	60	12	9			39
Разом за семестр	120	24	18			78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Інтуїтивні, натурфілософські, праксеологічні, теологічні уявлення та пояснення системності різноманіття світобудови.	9,5	0.5	-			9
Тема 2. Розширення практичних потреб розвитку цивілізації та галузеві аспекти розвитку наук про ієрархію, порядок та системність.	9,5	0.5	-			9
Тема 3. Суспільний рух та розвиток системних уявлень в теоріях держави, суспільного, політичного та економічного розвитку та концепціях соціальної еволюції.	10	1	-			9
Тема 4. Розробка основ сучасної термінології та концепції системного підходу в роботах Л.Берталанфі, Н.Вінера, В.Р. Ешбі, К.Шеннона. Закриті та відкриті системи.	10	1	-			9
Тема 5. Системний підхід, системологія та загальна теорія систем.	10,5	1	0.5			9
Тема 6. Технологія системного аналізу.	10,5	1	0.5			9
Разом за модуль 1	60	5	1			54
Модуль 2						
Тема 7. Наука як система знань та методологічна система досліджень та розробок.	10,5	1	0.5			9
Тема 8. Специфіка здійснення наукових досліджень та розробок у сфері публічного управління та адміністрування.	10	1	-			9
Тема 9. Визначення граней змісту наукової проблеми в галузі публічного управління.	10,5	1	0.5			9
Тема 10. Основні етапи підготовки та захисту магістерської роботи.	10	1	-			9
Тема 11. Вимоги до структури та змісту магістерської роботи.	9,5	0.5	-			9
Тема 12. Дотримання правил академічної доброчесності під час написання магістерської роботи.	9,5	0.5	-			9
Разом за модуль 2	60	5	1			54
Разом за семестр	120	10	2			108

5.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Інтуїтивні, натурфілософські, праксеологічні, теологічні уявлення та пояснення системності різноманіття світобудови.	1	-
2	Розширення практичних потреб розвитку цивілізації та галузеві аспекти розвитку наук про ієрархію, порядок та системність.	1	-
3	Суспільний рух та розвиток системних уявлень в теоріях держави, суспільного, політичного та економічного розвитку та концепціях соціальної еволюції.	2	
4	Розробка основ сучасної термінології та концепції системного підходу в роботах Л. Берталанфі, Н. Вінера, В.Р. Ешбі, К.Шеннона. Закриті та відкриті системи.	2	
5	Системний підхід, системологія та загальна теорія систем..	1	0.5
6	Технологія системного аналізу.	2	0.5
7	Наука як система знань та методологічна система досліджень та розробок.	2	0.5
8	Специфіка здійснення наукових досліджень та розробок у сфері публічного управління та адміністрування	2	-
9	Визначення граней змісту наукової проблеми в галузі публічного управління.	2	0.5
10	Основні етапи підготовки та захисту магістерської роботи	1	-
11	Вимоги до структури та змісту магістерської роботи	1	-
12	Дотримання правил академічної доброчесності під час написання магістерської роботи	1	-
Разом		18	

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Інтуїтивні, натурфілософські, праксеологічні, теологічні уявлення та пояснення системності різноманіття світобудови.	7	9
2	Розширення практичних потреб розвитку цивілізації та галузеві аспекти розвитку наук про ієрархію, порядок та системність.	7	9
3	Суспільний рух та розвиток системних уявлень в теоріях держави, суспільного, політичного та економічного розвитку та соціальної еволюції.	6	9
4	Розробка основ сучасної термінології та концепції системного підходу в роботах Л.Берталанфі, Н.Вінера, В.Р. Ешбі, К.Шеннона. Закриті та відкриті системи.	6	9
5	Системний підхід, системологія та загальна теорія систем.	7	9
6	Технологія системного аналізу.	6	9
7	Наука як система знань та методологічна система досліджень та розробок.	6	9
8	Специфіка здійснення наукових досліджень та розробок у сфері публічного управління та адміністрування	6	9

9	Визначення граней змісту наукової проблеми в галузі публічного управління.	6	9
10	Основні етапи підготовки та захисту магістерської роботи	7	9
11	Вимоги до структури та змісту магістерської роботи	7	9
12	Дотримання правил академічної доброчесності під час написання магістерської роботи	7	9
	Разом	78	108

5.5. Індивідуальні завдання

1. Світ складних систем і тенденції його розвитку.
2. Сутність і основні характеристики складних систем.
3. Специфіка природи соціальних систем.
4. Сутність і різновиди управлінських систем.
5. Роль організаційних систем в суспільстві.
6. Людський фактор в соціальних системах.
7. Структурний функціоналізм як наукова теорія.
8. Структурна варіативність систем.
9. Використання структурно-функціонального підходу в управлінні.
10. Діалектика взаємозв'язку складу, структури і організації системи.
11. Аспекти організації системи.
12. Проблеми організації соціальної системи.
13. Часова організація систем.
14. Соціальна організація та її проблеми.
15. Основні принципи створення моделей.
16. Проблема відповідності між моделлю і дійсністю.
17. Абстрактні моделі.
18. Проблеми функціонування складних систем.
19. Функціональний підхід до складних систем і його складові.
20. Внутрішнє середовище та його складові компоненти.
21. Взаємодія зовнішніх і внутрішніх чинників саморегуляції системи.
22. Напрямки вдосконалення функціонування складних систем.
23. Структура системного аналізу.
24. Системний аналіз – потреба нашого часу.
25. Архітектоніка системного аналізу.
26. Системні закони і їх роль в аналітичній діяльності.
27. Методи системного аналізу.
28. Соціальні системи в екстремальних умовах.
29. Адаптація системи в перехідному періоді.
30. Джерела функціонування і розвитку систем.
31. Природа криз в соціальній системі.
32. Способи підтримки рівноваги в соціальній системі.
33. Механізми саморозвитку систем.
34. Синергетика та її роль в процесі пізнання.
35. Хаос і його творчий потенціал.
36. Аналітична діяльність та її роль в сучасному суспільстві.
37. Структура і технологія роботи аналітичної служби органів публічного управління.

38. Прогностика та її роль в управлінні соціальними процесами.
39. Напрямки реформування управління в аспекті аналітики.
40. Методи аналітичної діяльності і їх можливості.
41. Творчість та аналітична робота.
42. Дослідницькі проблеми та їх рівні.
43. Способи обґрунтування актуальності.
44. Особливості реферування.
45. Структурні елементи наукового тексту.
46. Вимоги до змісту наукової роботи.
47. Специфіка наукових письмових «жанрів».
48. Особливості написання Вступу, Основної частини і Висновків.
49. Оформлення структурних елементів наукового тексту.
50. Індокси при зборі та аналізі даних.
51. Мова типологічного, причинного, факторного аналізу. Головна і допоміжна мова аналізу.
52. Вимоги до висновків і рекомендацій.
53. Визначення достовірності інформації.
54. Типові помилки оформлення таблиць.
55. Оформлення двомірних таблиць.
56. Оформлення трьохмірних таблиць.
57. Побудова й аналіз групової таблиці.
58. Побудова й аналіз комбінаційної таблиці.
59. Аналітичний смисл табличних даних.
60. Структурні компоненти наукової публікації і вимоги до них.
61. Цитування і його значення в науковій діяльності.
62. Підготовка анотації роботи.
63. Журнали і публікації в галузі публічного та державного управління..
64. Наукометричні бази даних.
65. Індекс цитування (Science Citation Index, – SCI).JCR (Journal Citation Index).
66. Імпакт-фактор. Індекс Хірша.
67. Адекватне і коректне цитування.
68. Система «Антиплагіат».

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Абрамов В. І., Арутюнов В. Х. Методологія системного підходу та наукових досліджень (дослідницькі та інноваційні процеси в державній службі): Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2005. 178 с.
2. Антошкіна Л.І. Методологія економічних досліджень: підручник / Л.І.Антошкіна, Д.М.Стеченко. К.: Знання, 2015. 311 с.
3. Кальниш Ю. Г., Усаченко Л. М. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. для підг.магістрів за спец. 8.150101 Державна служба. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. 126 с.
4. Методологія наукових досліджень з публічного управління: Навч. посіб. для магістрантів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Уклад. Т. В. Сич.; ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”. Х., 2018. 164 с.
5. Староста В.І. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.

Додаткова література

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
2. Згуровський М.З., Панкратова Н.Д. Основи системного аналізу. Підручник. К.: Видав. Група ВНУ, 2007. 544 с.
3. Ладанюк А.П. Основи системного аналізу. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2004. 176 с.

Методична література

1. Довідник магістра: спеціальність «Публічне управління та адміністрування» в УжНУ. 2021 – 2022 навчальний рік: навчально-методичний посібник / За заг. ред. і впоряд. Маріана Токаря; розробники програм і каталогу навч. дисц. С. Асланов, В. Буркало, І. Вегеш, Є. Гайданка, Н. Кічера, Г. Кумар, Ю. Остапець, О. Сурніна-Далекорей, К. Червеньяк, І. Черленяк; Каф. політол. і держупр. УжНУ. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 400 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Національне агентство України з питань державної служби. URL: <http://www.nadc.gov.ua>
6. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
7. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)